

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av 24 och 42 b § folkpensionslagen samt av vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås, i enlighet med regeringsprogrammet, att det fulla beloppet av folkpensionen höjs med 50 mk i månaden. Därför föreslås att folkpensionslagen, familjepensionslagen, lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare och lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare ändras. Maximibeloppet av efterlevandepensionens kompletteringsbelopp, avträdelsestödet kompletteringsbelopp och generationsväxlingspensionens kompletteringsbelopp höjs med 50 mk. På grund av nivåförhöjningen stiger även maximibeloppet av det extra fronttillägget med 23 mk och maximibeloppet av militärunderstödet grundunderstöd med 50 mk i månaden. Beloppet av höjningarna har räknats enligt nivån på folkpensionsindex 2000 och de träder i kraft den 1 juni 2001.

I propositionen föreslås även att betalningen av den förra basdelen, som har hört till folkpensionen, upphör vid ingången av 2001,

samtidigt som indexförhöjningarna av folkpensionerna och pensionerna enligt arbetspensionslagarna genomförs. Slopandet av den förra basdelen inverkar inte på betalningen av fronttillägg till en person som bor i Finland. Enligt förslaget fortsätter utbetalningen av vårdbidrag för pensionstagare och bostadsbidrag för pensionstagare trots att basdelen slopas. Fronttillägget för en person som bor utomlands ändras till fronttillägg enligt lagen om betalning av fronttillägg utomlands. Ändringarna ingår i förslaget till lag om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2001 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 juni 2001. Lagen om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen träder dock i kraft vid ingången av 2001.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Nivåförhöjning av folkpensionen

1.1.1. Folkpensionen

Om folkpensionens belopp bestäms i 24 § folkpensionslagen (347/1956). Det fulla beloppet av folkpensionen för en ensamstående person är 15 180 mk om året i första kommungruppen och 14 532 mk om året i andra kommungruppen. Är pensionstagaren gift, är den fulla folkpensionen 13 308 mk om året i första och 12 756 mk om året i andra kommungruppen. De belopp som anges i lagen motsvarar nivån på folkpensionsindex i mars 1981.

Enligt 1 § lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/1956) höjs eller sänks beloppet av folkpensionen kalenderårsvis i proportion till förändringarna i levnadskostnaderna. Den fulla folkpension som år 2000 betalas till en ensamstående pensionstagare är 2 655 mk i månaden i första och 2 542 mk i andra kommungruppen. För gifta pensionstagare är beloppet av den fulla folkpensionen för tillfället 2 328 mk i månaden i den första och 2 231 mk i den andra kommungruppen.

Enligt 42 b § folkpensionslagen betalas år 2000 till en ensamstående pensionstagare i anstaltsvård i folkpension högst 1 408 mk i månaden i den första och 1 297 mk i den andra kommungruppen. Den fulla pensionen för en gift person är 1 268 mk i månaden i första och 1 173 mk i andra kommungruppen. Det fulla beloppet av folkpensionen för en pensionstagare i anstaltsvård har dimensionerats så att det i första kommungruppen är 43 % och i andra 40 % av beloppet av folkpensionens förra tilläggsdel ökat med beloppet av den förra basdelen.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Paavo Lipponens II regering höjs beloppet av full pension med 50 mk i månaden

från ingången av 2002 utöver den normala indexjusteringen. Beloppet av folkpensionen har senast nivåjusterats i början av 1984.

För att förbättra den ekonomiska ställningen för sådana personer som får endast folkpension eller en liten arbetspension utöver folkpensionen föreslås att det fulla beloppet av folkpensionen höjs med 50 mk i månaden redan fr.o.m. ingången av juni 2001. Denna nivåförhöjning av folkpensionen riktas särskilt till sådana pensionstagare med små inkomster som inte omfattas av de justeringar av beskattningsgrunderna för 2001 och pensionstagarnas sjukförsäkringspremie som regeringen föreslagit på grund av att de inte betalar kommunalskatt. Beloppet av höjningen har räknats enligt nivån på folkpensionsindex 2000. På beloppet av den pension som betalas inverkar även den indexjustering av folkpensionen som görs i början av 2001.

1.1.2. Övriga förmåner

Nivåförhöjningen av folkpensionen har även återverkningar på beloppet av andra förmåner. Den efterlevandepension som avses i familjepensionslagen (38/1969) består av en grunddel och en kompletteringsdel. Det sammanlagda beloppet av full efterlevandepension har motsvarat beloppet av full folkpension. Enligt 15 a § familjepensionslagen är grunddelen av efterlevandepensionen 468 mk i månaden och kompletteringsdelen, beroende på familjerelationerna och kommungruppen, 1 763 — 2 187 mk i månaden enligt nivån på index 2000. Den kompletteringsdel av efterlevandepensionen som betalas till en pensionstagare i anstaltsvård är 43 % av den fulla kompletteringsdelen i första och 40 % i andra kommungruppen. För att det sammanlagda beloppet av full efterlevandepension fortfarande skall vara lika stort som den fulla folkpensionen föreslås att kompletteringsdelen av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen höjs med 50 mk i månaden fr.o.m. ingången av juni 2001.

Enligt 19 § 1 mom. lagen om avträdelse-

stöd för lantbruksföretagare (1293/1994) är avträdelsestödet kompletteringsdel lika stor som det sammanräknade belopp av folkpensionen som skulle ha beviljats avträddaren, om han då avträdelsestödet började hade haft rätt till i form av invaliditetspension beviljad folkpension. Det avträdelsestöd som beviljas efter att den ändring i folkpensionslagen som gäller nivåförhöjningen trätt i kraft bestäms direkt på basis av den fulla nivåförhöjda folkpensionen, och genomförandet av nivåförhöjningen förutsätter inte att lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare ändras. Däremot genomförs nivåförhöjningen på 50 mk i fråga om avträdelsestöd som redan betalas genom en ändring av den nämnda lagen.

Enligt 16 § lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) är generationsväxlingspensionens kompletteringsdel lika stor som det sammanräknade belopp av folkpensionens basdel och tilläggsdel som skulle ha beviljats överlåtaren om han då generationsväxlingspensionen började betalas hade haft rätt till folkpension. Nya generationsväxlingspensioner beviljas inte längre. Det föreslås att den nivåförhöjning på 50 mk som skall företas i de generationsväxlingspensioner som redan betalas genomförs genom att lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare ändras.

Enligt 9 a § lagen om frontmannapension (119/1977) är det extra fronttillägget 45 % av den del av folkpensionen som överstiger 3 868,32 mk om året. Markbeloppet i lagen baserar sig på indexnivån i januari 1986. År 2000 är maximibeloppet av det extra fronttillägget 793—984 mk i månaden beroende på familjeförhållandena och kommungruppen. Av den nivåförhöjning som föreslås i folkpensionen följer att beloppet av fullt extra fronttillägg höjs med 23 mk i månaden fr.o.m. ingången av juni 2001.

Enligt 8 § militärunderstödslagen (781/1993) är beloppet av grundunderstödet lika stort som folkpensionen för en ensamstående person. År 2000 är beloppet av det fulla grundunderstödet 2 542 eller 2 655 mk i månaden beroende på kommungruppen. Beloppet av grundunderstödet granskas från samma tidpunkt och i samma proportion som folkpensionen. Maximibeloppet av grundun-

derstödet höjs således med 50 mk i månaden fr.o.m. ingången av juni 2001.

Beloppet av det pensionsinkomstavgift vid statsbeskattningen som avses i 100 § inkomstskattelagen (1535/1992) liksom beloppet av det pensionsinkomstavgift vid kommunalbeskattningen som avses i 101 § i nämnda lag bestäms på basis av beloppet av full folkpension. En nivåförhöjning av folkpensionen höjer således även beloppet av det pensionsinkomstavgift i kommunalbeskattningen som görs vid beskattningen. Pensionsinkomstavgiften vid

statsbeskattningen skulle dock i praktiken mista sin betydelse på grund av den höjning av den undre gränsen för statens inkomstskatteskala som görs samtidigt.

Om beloppet av utkomststödet grunddel bestäms i 9 § lagen om utkomststöd (1412/1997). Enligt 2 § förordningen om utkomststöd (66/1998) granskas beloppet av utkomststödet grunddel vid samma tidpunkt och i samma utsträckning som beloppet av full folkpension. Möjligheten till justering i förordningen gäller enligt 9 § 4 mom. i nämnda lag endast indexjusteringen. I detta sammanhang ämnar man inte justera beloppet av utkomststödet grunddel.

1.2. Slopande av den förra basdelen

Folkpensionen blev fr.o.m. ingången av 1996 i sin helhet pensionsavhängig när annan pensionsinkomst började inverka även på beloppet av basdelen av nya folkpensioner som beviljas. Samtidigt minskades beloppet av den basdel som betalas till sådana personer som på grund av annan pensionsinkomst inte längre skulle ha haft rätt till folkpension med 60 mk. Målet med folkpensionsreformen 1996 var att inga pensionstagares årliga totala pension minskar i samband med minskningen av basdelen, när man beaktar de indexjusteringar som görs i pensionerna och ändringarna av beskattningsgrunderna.

Minskningen av folkpensionens förra basdel för sådana personer som inte längre hade rätt till folkpension förverkligades efter 1996 genom ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/1995). Enligt den var avsikten att minska folkpensionens förra basdel med

20 % om året under fem år så, att folkpensionens förra basdel helt slopas vid ingången av 2001.

Ikraftträdelsebestämmelsen ändrades genom lagen om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (980/1996) och genom lagen om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (913/1998) till den del som gäller tidpunkten för när minskningen av basdelen träder i kraft. Genom den sistnämnda lagen sänktes även minskningsprocenten och på grund av detta slopas den förra basdelen helt vid ingången av 2002, dvs. ett år senare än vad som ursprungligen var planen. Ikraftträdelsebestämmelsen har senast ändrats genom den lag (1276/1999) som trädde i kraft vid ingången av 2000.

Beloppet av folkpensionens förra basdel är i slutet av 2000 92 mk i månaden. Enligt den gällande lagen minskas folkpensionens förra basdel med 20 % från och med ingången av 2001 och med 2,7 % från och med ingången av 2002. När man beaktar den förutsedda indexförhöjningen av folkpensionen vid ingången av 2001 återstår uppskattningsvis endast 11 mk i månaden att betala av den förra basdelen 2001, efter minskningen på 20 %. Enligt 23 a § folkpensionslagen är beloppet av den minsta folkpension som betalas 63 mk i månaden enligt nivån på folkpensionsindex 2000. Till knappt 250 000 av de ca 334 000 personer som får den förra basdelen skulle Folkpensionsanstalten 2001 betala en månatlig pension om endast 11 mk. Betalning av en så liten enskild pensionsrat är varken ekonomiskt eller administrativt ändamålsenligt. Därför föreslås enligt det ursprungliga målet med folkpensionsreformen 1996 att betalningen av folkpensionens förra basdel upphör helt vid ingången av 2001.

I arbetspensionerna görs vid ingången av 2001 enligt nuvarande uppskattningar en indexförhöjning på 3,6 eller 3,9 %. Indexförhöjningen höjer den månatliga pensionen med minst 160 mk för sådana personer mot vilka slopandet av basdelen riktas. Det slutgiltiga slopandet av det som finns kvar av folkpensionens förra basdel år 2001 skulle således inte sänka det totala beloppet av pensioner som betalas. Slopandet av folkpensionens maketillägg och minskandet av barn-

lägget, vilket sker samtidigt, kan ändå orsaka att det totala beloppet av pensionen i enstaka fall minskar.

Av de pensionstagare, vilkas förra basdel av folkpensionen upphör, betalas till nästan 90 000 i december 2000 vårdbidrag för pensionstagare enligt folkpensionslagen, bostadsbidrag för pensionstagare enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978), fronttillägg enligt lagen om frontmannapension eller fronttillägg som betalas utomlands på basis av överenskommelser om social trygghet. Betalningen av vårdbidrag och bostadsbidrag för pensionstagare kan efter att den förra basdelen slopas i de flesta fall fortsätta på basis av annan pension. Rätt till vårdbidrag eller bostadsbidrag för pensionstagare föreligger dock inte om en person under 65 år får endast familjepension eller annan än full egen pension. Därför föreslås att utbetalningen av bostadsbidrag för pensionstagare fortsätter på samma grunder som tidigare tills stödet skall justeras följande gång enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. Oberoende av att den förra basdelen slopas fortsätter utbetalningen av vårdbidrag för pensionstagare så länge som beslutet är i kraft, om grunderna för beviljande av vårdbidrag för pensionstagare annars fylls.

Rätten till fronttillägg för en person som bor i Finland finns kvar även om folkpensionens förra basdel slopas, eftersom den enda förutsättningen är att personen har ett fronttecken enligt 1 § lagen om frontmannapension. Till en utländsk medborgare som är bosatt utomlands kan från Finland betalas fronttillägg på basis av en överenskommelse om social trygghet, om personen på samma grund får folkpension från Finland. När betalningen av folkpensionens förra basdel slopas vid ingången av 2001 föreslås att de fronttillägg som betalas utomlands ändras till fronttillägg enligt lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988). Det nya fronttillägget som betalas utomlands skulle motsvara det fronttillägg som slopas. Fronttillägget som betalas utomlands skulle beviljas på tjänstens vägnar utan ansökan.

När riksdagen godkände den lag om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen som trädde

i kraft 1999, förutsatte den att regeringen ser till att det med det snaraste utreds hur många personer som fått sin arbetspension minskad med ett belopp som motsvarar basdelen. Dessutom förutsatte riksdagen att regeringen lägger fram en lagändring om stopp för nedskärningar i folkpensionens basdel så snart det finansiella läget tillåter det.

Enligt en utredning som social- och hälsovårdsministeriet har låtit göra finns det sammanlagt drygt 120 000 personer vilkas arbetspension har minskat på grund av basdelen. Den arbetsgrupp som redde ut alternativen när det gäller kompensation begrundade behovet av kompensation som beror på slopandet av basdelen med avseende på både den enskilda pensionstagaren och pensionsystemen. För den enskilda pensionstagarens del borde en eventuell kompensation göras i huvudsak inom den offentliga sektorns pensionssystem. Med tanke på pensionsskyddet som helhet konstaterade arbetsgruppen att om man betraktar de pensioner som börjat före 1996 som en grupp, så har de behandlats betydligt mildare än pensioner som börjat senare. Enligt arbetsgruppen är verkningarna av de minskningar som förverkligats under depressionen och genast efter den, särskilt inom den offentliga sektorn, mångfaldiga i fråga om pensioner som börjat efter 1995 jämfört med de minskningar som riktats mot pensioner som börjat tidigare. Förverkligandet av kompensationen innebär tekniskt sett att man borde gå igenom tiotusentals arkiverade pensionsbeslut. Därför är utredningen av ärendet ännu under arbete.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

2.1. Nivåförhöjning av folkpensionen

Statsekonomi. I juli 2000 fick 684 000 pensionstagare pensionsavhängig folkpension. I juni 2001 uppskattas motsvarande antal vara 678 000 folkpensionstagare. Av dem är ca 24 000 i anstaltsvård. På årsnivå medför nivåförhöjningen på 50 mk, som räknats enligt nivån på index för 2000, en kostnadseffekt på sammanlagt ca 410 milj. mk, varav folkpensionens andel utgör ca 405 milj. mk. År 2001 växer folkpensionsutgiften på grund

av nivåförhöjningen på 50 mk med knappt 240 milj. mk.

Nivåförhöjningen av folkpensionen skulle i vissa fall minska beloppet av pensionstagarnas bostadsbidrag, eftersom folkpensionen beaktas som inkomst när beloppet av bostadsbidraget räknas ut. Därför skulle den utgift som föranleds av pensionstagares bostadsbidrag minska med ca 5 milj. mk 2001. Utgifterna för efterlevandepensionen skulle växa med knappt 2 milj. mk och utgifterna för de extra fronttilläggen med drygt 7 milj. mk 2001. Den extra utgift som föranleds av nivåförhöjningen av grundunderstödet enligt militärunderstödslagen är liten 2001. Nivåförhöjningen skulle beröra ca 5 000 efterlevandepensionstagare, 80 000 personer som får extra fronttillägg och 700 som får militärunderstöd.

De avträdelsestöd som betalas uppskattas vara 8 200 st. i början av juni 2001 och generationsväxlingspensionerna 4 200 st. Av dessa skulle uppskattningsvis 7 800 mottagare av avträdelsestöd och 3 800 pensionstagare beröras av nivåförhöjningen. Förändringarna ökar utgifterna inom systemet med avträdelsestöd med drygt 2 milj. mk 2001. Inom systemet med generationsväxlingspension skulle utgifterna öka med ca 1 milj. mk 2001. Alla kostnader har uppskattats så att beloppet av nivåförhöjningen, 50 mk, motsvarar nivån på folkpensionsindex 2000.

Pensionstagarna. På grund av den förutsedda justeringen av folkpensionsindex är beloppet av folkpensionens nivåförhöjning uppskattningsvis 51–52 mk i månaden 2001. Folkpensionens nivåförhöjning höjer beloppet av de ensamstående pensionstagares folkpension, vilkas arbetspension är mindre än 5 500 mk i månaden. Hos gifta pensionsstagare är denna övre gräns för arbetspensionen ca 4 800 mk i månaden.

Eftersom nivåförhöjningen av folkpensionen samtidigt höjer beloppet av pensionsinkomstavdraget i kommunalbeskattningen stiger beloppet av nettopensionen även hos sådana arbetspensionstagare som inte får folkpension, men som är berättigade till pensionsinkomstavdrag i beskattningen. I kommunalbeskattningen får pensionsinkomstavdraget göras av sådana ensamstående pensionstagare, vilkas beskattningsbara inkomst

är mindre än 7 400 mk i månaden, och av sådana gifta pensionstagare, vilkas beskattningsbara inkomst inte överstiger 6 300 mk i månaden. Som en samverkan mellan nivåförhöjningen och höjningen av pensionsinkomststavadraget i kommunalbeskattningen kommer nettointkomsterna att öka för uppskattningsvis 900 000 pensionstagare 2001.

2.2. Slopande av den förra basdelen

Statsekonomin. Folkpensionens förra basdel, som för tillfället är 92 mark, slopas för ca 334 000 pensionstagare. På grund av slopandet av den förra basdelen minskar folkpensionsutgifterna med ca 46 milj. mk 2001, jämfört med situationen enligt den gällande lagen.

Pensionstagarna. Slopandet av basdelen börjar inverka på beloppet av pensionstagarens fulla pension när arbetspensionen överstiger 4 500 mk i månaden. Inverkan av slopandet av basdelen på beloppet av den fulla pensionen är relativt sett störst i fråga om makepensionerna i andra kommungruppen när nivån på arbetspensionen är ca 4 500 mark i månaden. Slopandet av basdelen minskar ändå inte beloppet av pensionstagarnas totala pension när man beaktar den förut-

spådda inverkan av den indexförhöjning av arbetspensionen som företas i början av 2001. Den totala pensionen för en person som får en arbetspension på 4 500 mark stiger oavsett slopandet av basdelen med ca 70 mark på grund av indexjusteringen. På beloppet av pensionstagarens nettopension inverkar dessutom sänkningen av den extra sjukförsäkringspremien för pensionstagare med 0,30 penni per öre vid ingången av 2001.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Folkpensionsanstalten och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har deltagit i beredningen av propositionen.

4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 2001 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Folkpensionslagen

24 §. Det föreslås att paragrafens 1 och 2 mom. ändras så att beloppen av full folkpension höjs. Enligt nivån på folkpensionsindex 2000 är höjningen 50 mark i månaden. Höjningen är lika stor oberoende av personens familjeförhållanden och vilken kommungrupp boningskommunen hör till. Höjningen är större eller mindre än 50 mark för en person som får uppskjuten eller tidigarelagd folkpension, beroende på den minskning som tidigareläggningen medför eller den höjning som uppskov föranleder. Höjningen av folk-

pension som står i relation till boendetiden är mindre i enlighet med avvägningskoefficienten. Höjningen för personer som får halverad individuell förtidspension är hälften av nivåförhöjningen.

Nivåförhöjningen av folkpensionen ökar antalet personer som får folkpension något, eftersom gränsen för inkomst som berättigar till den minsta pensionen höjs. Därför kan en person som på grund av slopandet av folkpensionens förra basdel hade upphört att få folkpension den 1 januari 2001 börja få folkpension igen. Pensionsrätten kan dock inte återges utan ansökan. En person som tidigare har fått pension skulle behålla samma minskning vid tidigareläggning eller höjning vid

uppskov även om det har varit ett avbrott i betalningen av folkpensionen. Däremot skulle avvägningskoefficienten för en person som har fått avvägd pension räknas på nytt.

42 b §. Det föreslås att beloppen i 1 mom. paragrafen ändras så att de relativt sett motsvarar den fulla folkpensionen enligt 24 §. När anstaltsvården inverkar minskande på beloppet av folkpensionen betalas av nivåförhöjningen på 50 mk 43 % till en person som bor i första kommungruppen och 40 % till en person som bor i andra, oberoende av familjeförhållandena.

1.2. Familjepensionslagen

15 a §. Beloppen av efterlevandepensionens kompletteringsbelopp i paragrafens 3 och 4 mom. justeras på grund av nivåförhöjningen. Enligt nivån på index 2000 vore höjningen 50 mk oberoende av den efterlevandes familjeförhållanden eller boningskommunens kommungrupp. Höjningen för den som får avvägd efterlevandepension är mindre och motsvarar avvägningen. Om den efterlevande inte är berättigad till kompletteringsbeloppet, dvs. får bara grunddelen av efterlevandepensionen, nivåförhöjs pensionen inte. Enligt 34 a § betalas som efterlevandepensionens kompletteringsbelopp till en efterlevande i anstaltsvård 43 % av kompletteringsbeloppets fulla belopp i första kommungruppen och 40 % i andra. Nivåförhöjningen förutsätter inte att 34 a § ändras.

Höjningen av efterlevandepensionens kompletteringsbelopp höjer även de inkomstgränser, enligt vilka den efterlevande har rätt till kompletteringsbeloppet. Till en ny stödtagare beviljas kompletteringsbeloppet på ansökan.

1.3. Lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

19 §. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. På basis av det skulle en nivåförhöjning på 50 mk göras i de avträdelsestöd som betalas den 1 juni 2001 och i vilka ingår en kompletteringsdel som motsvarar folkpensionen. I kompletteringsdelen görs en nivåförhöjning som motsvarar folkpensionen,

men den justeras inte i övrigt i detta sammanhang.

1.4. Lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare

16 §. Till paragrafen fogas ett nytt 5 mom., på basis av vilket alla de generationsväxlingspensioner som betalas vid den tidpunkt när folkpensionens nivåförhöjning träder i kraft och i vilka ingår en kompletteringsdel som motsvarar folkpensionen höjs med 50 mk.

1.5. Lagen om ändring av folkpensionslagen

2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen. I momentet bestäms om minskningen av folkpensionens förra basdel. Det föreslås att momentet ändras så att den minskning av folkpensionens förra basdel som började den 1 januari 1996 enligt den ursprungliga planen slutförs den 1 januari 2001, varvid betalningen av den förra basdelen upphör helt. Nämda moment tillämpas på basis av hänvisningsbestämmelsen även på generationsväxlingspensionen för lantbruksföretagare och avträdelsestödet kompletteringsdel.

Skriftliga beslut om minskningen av folkpensionens förra basdel har getts till pensionstagarna endast på begäran. På motsvarande sätt ges ett skriftligt beslut om sloandet av basdelen till pensionstagarna endast om de särskilt ber om det.

Till momentet fogas bestämmelser på basis av vilka betalningen av bostadsbidrag eller vårdbidrag för pensionstagare kan fortsätta även om en person under 65 år inte får annan sådan pension eller ersättning på basis av vilken bostadsbidrag eller vårdbidrag för pensionstagare kan beviljas som nytt stöd. Bostadsbidrag för pensionstagare beviljas på samma grunder som tidigare tills beloppet av stödet skall justeras nästa gång på basis av 8 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. Vid detta tillfälle undersöks huruvida pensionstagaren får annan sådan pension eller ersättning på basis av vilken bostadsbidrag för pensionstagare kunde beviljas. Om han vid detta tillfälle inte längre har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare, har han möj-

lighet att ansöka om allmänt bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag (408/1975).

Vårdbidrag för pensionstagare betalas, oavsett av att folkpensionens förra basdel slopas, tills vårdbidrag har beviljats. Vårdbidrag som beviljas för viss tid kan fortsätta omedelbart efter att tiden gått ut, om förutsättningarna för beviljande av vårdbidrag fortfarande föreligger. Härvid förutsätts inte att en person under 65 år får någon annan sådan pension som avses i 30 a § folkpensionslagen, med vilken vårdbidraget kan förknippas.

Dessutom fogas till momentet en bestämmelse enligt vilken till en person som bor utomlands, som har fått folkpensionens förra basdel och fronttillägg enligt en överenskommelse om social trygghet, beviljas fronttillägg enligt lagen om betalning av fronttillägg utomlands när den förra basdelen slopas. Det nya fronttillägget motsvarar det som tidigare betalats och det beviljas på tjänstens vägnar utan ansökan.

2. Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft den 1 juni 2001. Lagen om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen träder dock i kraft vid ingången av 2001.

Nivåförhöjningarna genomförs utan särskild ansökan på tjänstens vägnar och beloppet av förmånen justeras inte annars i detta sammanhang. Om höjningarna ges beslut endast på begäran.

De belopp som det föreslås bestämmas om i lagen om ändring av folkpensionslagen 24 och 42 b § och i lagen om ändring av familjepensionslagen 15 a § motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har räknats ut.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagen

1.

Lag**om ändring av 24 och 42 b § folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 8 juni 1956 om folkpension (347/1956) 24 § och 42 b § 1 mom. i dessa lagrum sådana de lyder, 24 § i lagarna 1491/1995 och 979/1996 och 42 b § 1 mom. i sistnämnda lag, som följer:

24 §

Full folkpension är 15 468 mark om året i första och 14 820 mark om året i andra kommungruppen.

Är pensionstagaren gift, är folkpensionens fulla belopp 13 596 mark om året i första och 13 044 mark om året i andra kommungruppen.

42 b §

Får en folkpensionstagare vård som avses i 42 a §, betalas av folkpensionen, för den tid vården varar över tre månader, inte den del som hos en folkpensionstagare i den första kommungruppen överstiger 681,38 mark och i den andra kommungruppen 627,80 mark i månaden samt hos en gift folkpensionstagare i den första kommungruppen 614,30 mark och i den andra kommungruppen 568,60 mark i månaden. Om folkpensionen

enligt 25 a § har skjutits upp eller tidigare lagts, höjs nämnda belopp med uppskovsprocenten eller minskas det med tidigareläggningsprocenten.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 juni 2001.

När denna lag träder i kraft ändras folkpensionen för en person som får folkpension i överensstämmelse med denna lag utan ansökan. Om ändring av folkpensionen ges beslut på begäran.

De belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har räknats ut.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 15 a § familjepensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/1969) 15 a § 3 och 4 mom., dessa lagrum sådana de lyder i lag 982/1996, som följer:

15 a §

Kompletteringsbeloppets fulla belopp är i första kommungruppen 12 792 mark och i andra kommungruppen 12 144 mark om året.

Är pensionstagaren gift, är kompletteringsbeloppets hela belopp 10 920 mark om året i första och 10 368 om året i andra kommungruppen.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2001.

När denna lag träder i kraft ändras pensionen för en person som får efterlevandepensionens kompletteringsbelopp i överensstämmelse med denna lag utan ansökan. Om ändring av efterlevandepensionens kompletteringsbelopp ges beslut på begäran.

De belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har räknats ut.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 19 § lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 19 § lagen den 16 december 1994 om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat i lag 1326/1999, ett nytt 3 mom. som följer:

19 §

Utan hinder av 1 mom. ändras kompletteringsdelen för en person som får avträdelsestöds kompletteringsdel den 1 juni 2001 från nämnda tidpunkt i överensstämmelse med lagen om ändring av 24 och 42 b § folkpensionslagen (xx/2000).

Ändringen av avträdelsestöds kompletteringsdel enligt denna lag görs utan ansökan. Om ändringen ges beslut på begäran. Kompletteringsdelen justeras inte i samband med ändringen.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag**om ändring av 16 § lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 16 § lagen den 28 december 1990 om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat i lag 1499/1995, ett nytt 5 mom. som följer:

16 §

Utan hinder av 1, 3 och 4 mom. ändras kompletteringsdelen för en person som får generationsväxlingspensionens kompletteringsdel den 1 juni 2001 från nämnda tidpunkt i överensstämmelse med lagen om ändring av 24 och 42 b § folkpensionslagen (xx/2000).

Generationsväxlingspensionens kompletteringsdel enligt denna lag ändras utan ansökan. Om ändringen ges beslut på begäran. Kompletteringsdelen justeras inte i samband med ändringen.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag**om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 18 december 1995 om ändring av folkpensionslagen (1491/1995) 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen, sådant det lyder i lag 1276/1999, som följer:

Betalningen av folkpensionens basdel, som har börjat före den 1 januari 1996 och som har minskats på grundval av 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i denna lag, sådant det lyder i lagarna 1491/1995, 980/1996, 913/1998 och 1276/1999, upphör den 1 januari 2001. Ett skriftligt beslut om att betalningen av pensionen upphör ges på begäran. När betalningen av pensionen upphör, fortsätter betalningen av bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) på samma grunder som tidigare tills beloppet av bostadsbidraget justeras nästa gång i enlighet med 8 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. Likaså fort-

sätter betalningen av vårdbidrag för pensionstagare även om betalningen av nämnda pension upphör. När nämnda pension till en utomlands bosatt person som får fronttillägg upphör den 1 januari 2001, beviljas han i stället för det tidigare fronttillägget utan ansökan fronttillägg enligt 2 § 1 mom. lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 6 oktober 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

*Bilaga
Parallelltexter*

1.

Lag

om ändring av 24 och 42 b § folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 8 juni 1956 om folkpension (347/1956) 24 § och 42 b § 1 mom.
dessa lagrum sådana de lyder, 24 § i lagarna 1491/1995 och 979/1996 och 42 b § 1 mom. i
sistnämnda lag, som följer:

Gällande lydelse

24 §

Full folkpension är 15 180 mark om året i första och 14 532 mark om året i andra kommungruppen.

Är pensionstagaren gift, är folkpensionens fulla belopp 13 308 mark om året i första och 12 756 mark om året i andra kommungruppen.

42 b §

Får en folkpensionstagare vård som avses i 42 a §, betalas av folkpensionen, för den tid vården varar över tre månader, inte den del som hos en folkpensionstagare i den första kommungruppen överstiger 671,06 mark och i den andra kommungruppen 618,20 mark i månaden samt hos en gift folkpensionstagare i den första kommungruppen 603,98 mark och i den andra kommungruppen 559,00 mark i månaden. Om folkpensionen enligt 25 a § har skjutits upp eller tidigare lagts, höjs nämnda belopp med uppskovsprocenten eller minskas det med tidigare lägningsprocenten.

Föreslagen lydelse

24 §

Full folkpension är 15 468 mark om året i första och 14 820 mark om året i andra kommungruppen.

Är pensionstagaren gift, är folkpensionens fulla belopp 13 596 mark om året i första och 13 044 mark om året i andra kommungruppen.

42 b §

Får en folkpensionstagare vård som avses i 42 a §, betalas av folkpensionen, för den tid vården varar över tre månader, inte den del som hos en folkpensionstagare i den första kommungruppen överstiger 681,38 mark och i den andra kommungruppen 627,80 mark i månaden samt hos en gift folkpensionstagare i den första kommungruppen 614,30 mark och i den andra kommungruppen 568,60 mark i månaden. Om folkpensionen enligt 25 a § har skjutits upp eller tidigare lagts, höjs nämnda belopp med uppskovsprocenten eller minskas det med tidigare lägningsprocenten.

*Denna lag träder i kraft den 1 juni 2001.
När denna lag träder i kraft ändras folkpensionen för en person som får folkpension i överensstämmelse med denna lag utan ansökan. Om ändring av folkpensionen ges beslut på begäran.*

De belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har räknats ut.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 15 a § familjepensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/1969) 15 a § 3 och 4 mom., dessa lagrum sådana de lyder i lag 982/1996, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 a §

Kompletteringsbeloppets full belopp är i första kommungruppen 12 504 mark och i andra kommungruppen 11 856 mark om året.

Är pensionstagaren gift, är kompletteringsbeloppets hela belopp 10 632 mark om året i första och 10 080 mark om året i andra kommungruppen.

Kompletteringsbeloppets fulla belopp är i första kommungruppen 12 792 mark och i andra kommungruppen 12 144 mark om året.

Är pensionstagaren gift, är kompletteringsbeloppets hela belopp 10 920 mark om året i första och 10 368 om året i andra kommungruppen.

*Denna lag träder i kraft den 1 juni 2001.
När denna lag träder i kraft ändras pensionen för en person som får efterlevandepensionens kompletteringsbelopp i överens-*

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

stämmelse med denna lag utan ansökan. Om ändring av efterlevandepensionens kompletteringsbelopp ges beslut på begäran.

De belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har räknats ut.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag

om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 18 december 1995 om ändring av folkpensionslagen (1491/1995) 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen, sådant det lyder i lag 1276/1999, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Basdel och tilläggsdel som har börjat innan denna lag trädde i kraft betalas enligt den lag som gällde vid ikraftträdandet. Om pensionen inte omfattar tilläggsdel, är basdelens fulla belopp 2 316 mark om året från och med den 1 januari 1996 eller från den tidpunkt då tilläggsdelen upphör. Detta pensionsbelopp minskas med 20 procent den 1 februari 1997 och den 1 februari 1998. Pensionen minskas vidare med 17,3 procent från och med den 1 januari 1999, med 20 procent från och med den 1 mars 2000 och den 1 januari 2001 samt med 2,7 procent från och med den 1 januari 2002. Statsrådet kan sänka ovan nämnda minskning för sådana pensionstagare hos vilka nettobeloppet av den beräknade totala pensionen skulle minska på grund av att de indexförhöjning-

Betalningen av folkpensionens basdel, som har börjat före den 1 januari 1996 och som har minskats på grundval av 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i denna lag, sådant det lyder i lagarna 1491/1995, 980/1996, 913/1998 och 1276/1999, upphör den 1 januari 2001. Ett skriftligt beslut om att betalningen av pensionen upphör ges på begäran. När betalningen av pensionen upphör, fortsätter betalningen av bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) på samma grunder som tidigare tills beloppet av bostadsbidraget justeras nästa gång i enlighet med 8 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. Likaså fortsätter betalningen av vårdbidrag för pensionstagare även om betalningen av nämnda pension upp-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

ar som fastställts med stöd av 9 § lagen om pension för arbetstagare och lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnads-kostnaderna sammanlagt blir mindre än beloppet av den årliga minskning av folkpensionen som avses i detta moment. På motsvarande sätt kan statsrådet höja minskningen i fråga. Procentbeloppet uträknas 1997-2002 på ovan nämnda 2 316 mark med beaktande av folkpensionernas indexbundenhet. På ovan nämnda sätt förfärs även då en pension som beviljats för viss tid och som börjat före ikraftträdandet av denna lag förlängs eller arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension eller arbetslöshets- eller invaliditetspension ändras till ålderdomspension. Ett skriftligt beslut om ändring av basdelen så att den från och med den 1 januari 1996 börjar överensstämma med denna ikraftträdelsebestämmelse ges endast på begäran.

hör. När nämnda pension till en utomlands bosatt person som får fronttillägg upphör den 1 januari 2001, beviljas han i stället för det tidigare fronttillägget utan ansökan fronttillägg enligt 2 § 1 mom. lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
